

**“TOSHKENT IRRIGATSIYA VA QISHLOQ XO‘JALIGINI
MEXANIZATSIYALASH MUHANDISLARI INSTITUTI”
MILLIY TADQIQOT UNIVERSITETI**

FAN: | **GIDROENERGETIK
QURILMALARDAN FOYDALANISH**

MAVZU

14

**Gidroelektrostansiya ko‘tarish-
tashish mashinalari.**

**ERGASHEV RUSTAM
RAHIMOVICH**

**Nasos stansiyalari va
gidroelektrostansiyalar
kafedrası professori., t.f.d.**

REJA:

1. Hidroelektrostansiyalardagi ko'tarish–tashish mashinalari va ularning vazifalari.
2. Ko'tarish–tashish mashinalariga qoyiladigan talablar .

Adabiyotlar:

1. **Muxammadiev M.M., Nosirov F.J., Avazov K.J.**
Gidroenergetik qurilmalarni ishlatish. O'quv qo'llanma.–
T:“Fan va texnologiya”, 2015, 192 b.
2. **Bakiev M.R., Kaveshnikov N.T., Tursunov T.N.**
Gidrotexnika inshootlaridan foydalanish. Toshkent, TIIM,
2008. - 442 b.

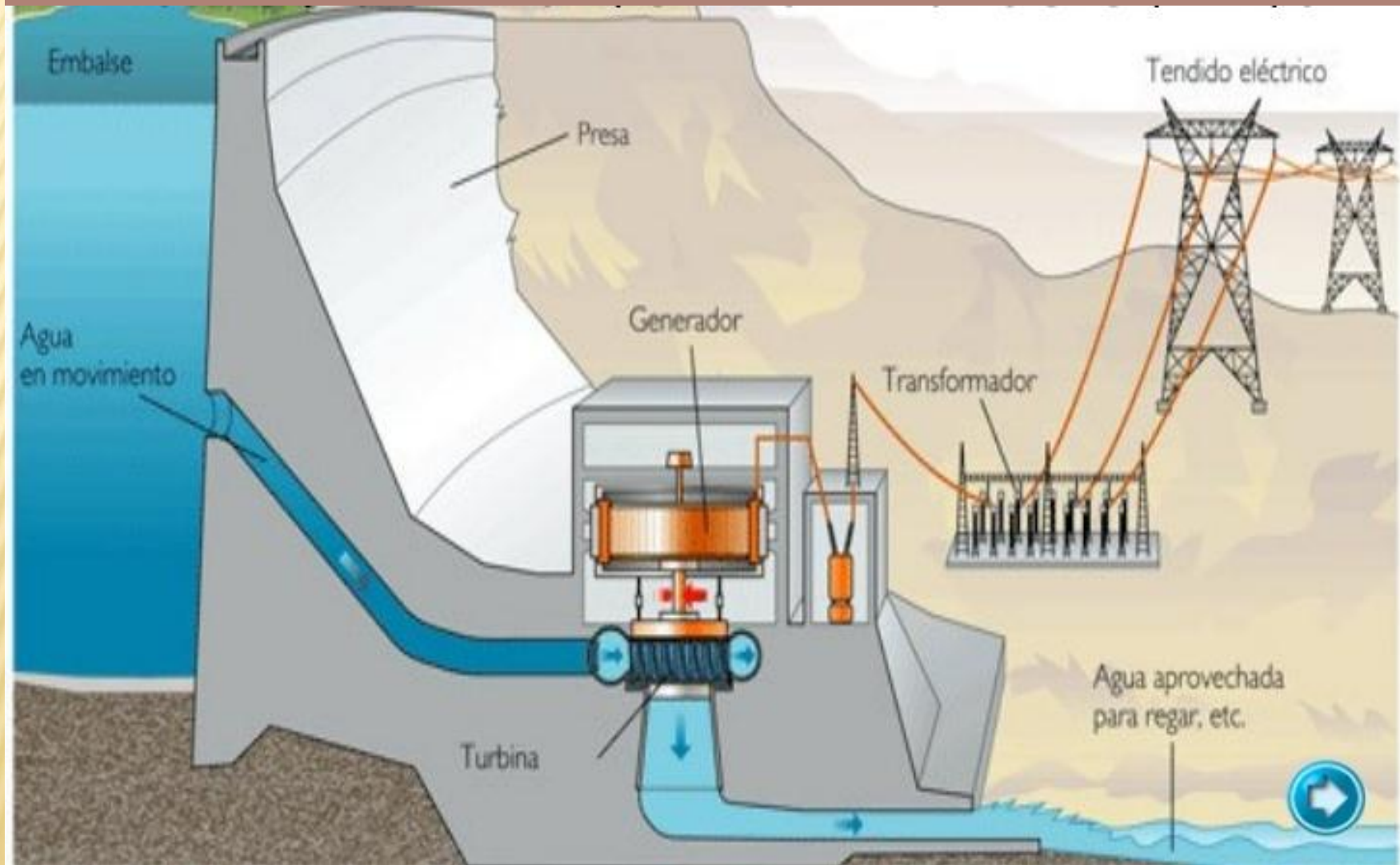
MAVZUNING DOLZARBLIGI

- ✘ Hidroelektrostansiyadagi asosiy, yordamchi jihozlarni ta'mirlash vaqtida joyidan echib olish va o'rnatish ishlarini o'z vaqtida bajarilishini ta'minlash uchun ko'tarish –tashish mashinalarining ishonchli ishlashini ta'minlash muhim ahamiyatga ega va dolzarbdir.

MAVZU VAZIFALARI

- ✘ - gidroelektrostansiyadagi ko'tarish – tashish mashinalarining tuzilishi va ishlash sharoitlari to'g'risida ma'lumotlarni o'rganish;
- ✘ - ko'tarish – tashish mashinalarini ishdan chiqishiga olib keluvchi asosiy sabablarni aniqlash;
- ✘ - ko'tarish – tashish mashinalarining ishonchli ishlashini ta'minlash.

GES bino va jixozlarining joylashish qirqim ko`rinishi

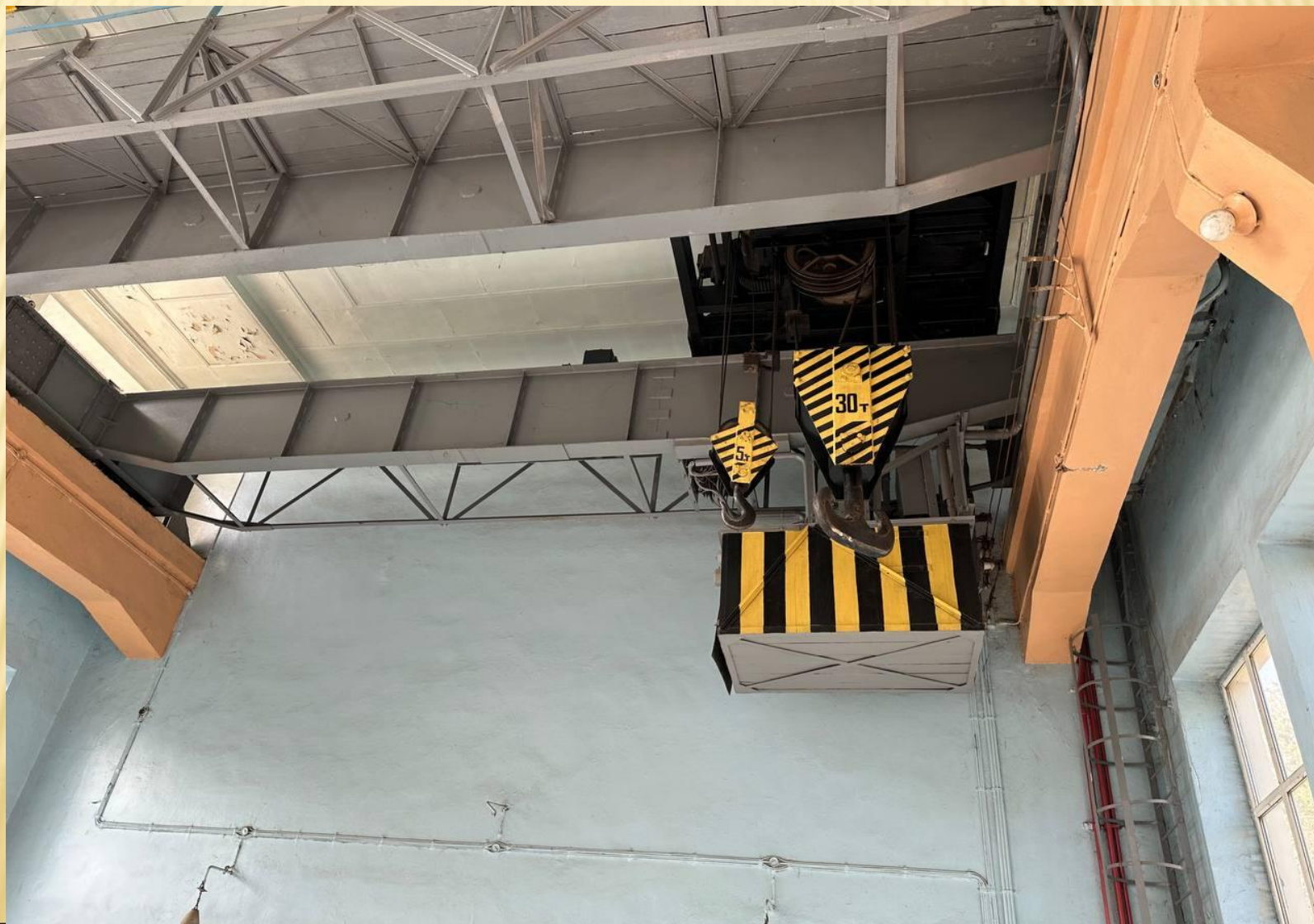
GIDROELEKTROSTANSIYA MASHINA ZALI

✘ Ko'tarish-tashish mexanizmlari:

- ✘ GESning gidroturbina va elektr jixozlari, suv darvozalarida ta'mirlash va o'rnatish ishlarini bajarish uchun ko'tarish-tashish mexanizmlaridan foydalaniladi. Ularga:
- ✘ 1. Osma kran
- ✘ 2. Ko'prik kran
- ✘ 3. Yerda yuruvchi kranlar kiradi

MASHINA ZALIDAGI KRAN

OSMA KРАН VA UNING BOSHQARUV TIZIMI

KO'TARISH –TASHISH MEXANIZMI

KO`PRIK KRAN

BURIJAR GES IDA SUV DARVOZALARINI KO‘TARI QO‘YILGAN HOLATI

PANJARALAR OLDIDA TUTIB QOLINGAN OQIZIQLARNI OLIB TASHLASH QURILMASI

PANJARALAR OLDIDA TUTIB QOLINGAN OQIZIQLARNI OLIB TASHLASH

KO'TARISH KRANI YORDAMIDA OQIZIQNI OLIB TASHLASH

KRAN YORDAMIDA ROTORNI OLIB O'TISH

KRAN ISHLATISH UCHUN MA'SUL SHAHS:

- ✘ yuk ko'tarish mashinalarini o'z vaqtida texnik shahodatlashdan o'tkazilishini ta'minlash;
- ✘ yuk ko'tarish mashinalaridagi aniqlangan nosozliklarni o'z vaqtida bartaraf qilinishini ta'minlash;
- ✘ tashkilot rahbari tomonidan tasdiqlanadigan yuk ko'tarish mashinalarini davriy ko'rikdan o'tkazilishini ta'minlash;
- ✘ yuk ko'tarish mashinalarini rejaviy-ogohlantirish ta'mirlanish;
- ✘ yuk ko'tarish mashinalaridan foydalanish vaqtida yuk ko'tarish mashinasida nosozliklar kelib chiqqan hollarda va avariya holatlari sodir etilishining oldini olish maqsadida barcha mashinist va yuk iluvchilarga tegishli uslubiy ko'rsatmalar berish;
- ✘ yuk ko'tarish mashinalariga tegishli bo'lgan texnik hujjatlarning but holatda saqlanishini ta'minlash.

KRANDAN FOYDALANISHDA :

- ✘ -Kranlarni yumshoq, loy yerga, qor yoki muz qoplagan joylarga o'rnatish mumkin emas.
- ✘ -Shamolning tezligi sekundiga 15 metrdan ortganda va qalin tuman tushganda barcha turdagi kranlarni ishlatish to'xtatiladi va ularning strelasi shamolning yo'nalishiga moslab qo'yiladi.
- ✘ Kranlarni remont qilish, moylash va tozalash ishlarini faqat ular butunlay to'xtatilgandan keyingina bajariladi.

- ✘ **Yuklash-tushirish va taxlash ishlarini bajarishda xavfsizlik texnikasi.**
- ✘ Qurilishda yuklash tushirish ishlarini bajarishga:
- ✘ Mutaxassisning o'n sakkiz yoshga to'lgan bo'lishi;
- ✘ Maxsus o'quv kombinatlarida shu ixtisoslik bo'yicha o'qub, stropolchi guvohnomasiga ega bo'lgan va qurilish materiallari hamda konstruktsiyalarini taxlash qoida va normalarini biladigan ishchilargagina ruxsat etiladi.

TAKRORLASH UCHUN SAVOLLAR.

- ✘ 1. Hidroelektrostansiyalardagi kotarish tashish mashinalarining tuzilishi va vazifasi.
- ✘ 2. Kotarish tashish mashinalarini shlatishga qo'yiladigan talablar.

**“TOSHKENT IRRIGATSIYA VA QISHLOQ XO`JALIGINI
MEXANIZATSIYALASH MUHANDISLARI INSTITUTI”**

MILLIY TADQIQOT UNIVERSITETI

E'TIBORINGIZ UCHUN RAHMAT!

**ERGASHEV RUSTAM
RAHIMOVICH**

**Nasos stansiyalari va
gidroelektrostansiyalar
kafedrasi professori., t.f.d.**

**☎ 71 237 19 57
+ 998 99 875 74 51
erustamrah@gmail.com**

Rustam Ergashev